

HTA-stöd till nationella arbetsgrupper (NAG) inom nationella programområden (NPO)

HTA-centrum, Västra Götalandsregionen

HTA-support 2024:6

How effective are conservative, semi-invasive and surgical treatments for acute/chronical anal fissure?

NPO: Kirurgi och Plastikkirurgi

NAG: Proktologi

Sjukdom/tillstånd: Acute/chronical anal fissure

Deltagare från NAG:

Jenny Sjödahl, Sydöstra sjukvårdsregionen, Linköpings universitetssjukhus, Linköping, Sverige

Jan Lehmann, Region Jämtland Härjedalen, Östersunds sjukhus, Kirurgkliniken, Östersund, Sverige

Deltagare från HTA-centrum:

Lennart Jivegård, Västra Götalandsregionen, HTA-centrum, Göteborg

Petteri Sjögren, Västra Götalandsregionen, HTA-centrum, Göteborg

Ida Stadig, Västra Götalandsregionen, Medicinska biblioteket, Sahlgrenska Universitetssjukhuset, Göteborg

2024-10-02

Innehållsförteckning

BAKGRUND	3
FRÅGESTÄLLNINGAR	3
METOD	4
RESULTAT	4
SAMMANFATTNING	5

Arbetsgång för inventering av befintliga kunskapsstöd

Litteratursökning utförs i upp till fyra nivåer:

Nivå 1

Identifiera kunskapsunderlag och rekommendationer som utarbetats nationellt. Relevanta riktlinjer granskas enligt AGREE 2. Enligt SKR's instruktioner i det generiska ramverket behöver arbetsgruppen inte kvalitetsgranska kunskapsstöd som svenska myndigheter, regionala HTA-organisationer eller rekommendationer från NT- och MTP-rådet utarbetat, då de förutsätts ha tagits fram enligt evidensbaserad metodik.

Nivå 2

Identifiera internationella rekommendationer (guidelines). Relevanta riktlinjer granskas enligt AGREE 2.

Nivå 3

Identifiera sammanställningar av forskning (systematic reviews (SR)/systematiska översikter (SÖ)) i internationella databaser. Funna SÖ screenas med SNABBSTAR och relevanta SÖ granskas enligt ROBIS. Evidensgradering enligt GRADE.

Nivå 4

Om ingen lämplig SR finns eller om en kompletterande sökning till en SÖ behövs: litteratursökning avseende originalartiklar. Artikelgranskning och GRADE.

Bakgrund

En analfissur är en linjär defekt i den hudklädda delen av analkanalen i dess längsriktning. 90 % av analfissurerna sitter rakt bakåt. Vid kroniska fissurer ses ofta en ödematös hudflik, portvaktstagg, distalt i fissuren och en liten papill finns ofta proximalt. Analfissurer uppstår sannolikt genom "trauma" från fekalier och obstipation är den vanligaste orsaken. Dessa akuta fissurer brukar spontanläka eller läka efter behandling med bulkmedel och lokalbedövande salva men kan ibland övergå till en kronisk analfissur. Symtomen är främst en skärande, molande smärta i samband med defekation, ljusröd blödning och ovilja att tömma tarmen.

Frågeställning

How effective are conservative, semi-invasive and surgical treatments for acute/chronical anal fissure?

PICO

PICO (Patients, Intervention, Comparison, Outcomes)

P

Patients with acute/chronical anal fissure
Men with acute/chronical anal fissure
Women with acute/chronical anal fissure
age 18+

I

Conservative treatments (non-surgical):
Bowel regulation (laxatives)
Bulk-forming agents
Phlebotonics (calcium channel blocker, nitroglycerin)
Biofeedback
Pelvic floor muscle training
PTNS

Semi-invasive treatments:
Botulinum toxin injection
Manual Anal Dilatation (MAD)

Surgical interventions:
Lateral Internal Sphincterotomy (LIS)
Lateral Internal Sphincterotomy (LIS) with fissurectomy
Fissurectomy with botulinum toxin injection
Anoplasty (V-Y-flap, house-flap)

C

Any other treatment

O

Residual fissure/symptoms (frequency – mid-term/long-term)

as: Pain, postdefecation pain, bleeding, itching

Leakage/incontinence

Patient satisfaction

Disease related quality of life

Metod

Litteratursökning

Sökord identifierades och söksträng skapades (Bilaga 1).

Nivå 1

Sökning efter nationella dokument gjordes (Bilaga 1).

Nivå 2

Sökning efter internationella guidelines gjordes (Bilaga 1).

Nivå 3

Ingen sökning efter systematiska översikter gjordes.

Nivå 4

Ingen sökning efter originalartiklar gjordes.

Granskning av litteratur

Underlagen kan vara av skiftande karaktär varför arbetet får anpassas efter underlagens förutsättningar. Exkluderade dokument som granskats i fulltext, redovisas lämpligen med referens och skäl till exklusion i bilaga till det slutliga kunskapsstödet.

NAG utarbetar kunskapsstödet och rekommendationer (remissversion), vilka utformas enligt det generiska ramverket och baseras på *GRADE Evidence to Decision frameworks* för rekommendationer.

Resultat

Nivå 1

Preliminärt underlag till kunskapsstöd utgörs av:

7 riktlinjer (Bilaga 1)

0 nationella kunskapssammanställningar (Bilaga 1)

Ansvarig arbetsgrupp screenar funna dokument avseende relevans (överensstämmande med PICO). Därefter granskar gruppen relevanta riktlinjer med verktyget AGREE 2, efter att gruppen deltagit i en AGREE 2 workshop, given av HTA-centrum.

Efter ovan beskrivna selektionsprocess, fastställer arbetsgruppen det slutliga underlaget att basera det nya nationella kunskapsstödet på.

Nivå 2

Preliminärt underlag till kunskapsstöd utgörs av

67 internationella guidelines (Bilaga 1)

Arbetsgruppen screenar funna riktlinjer avseende relevans (överensstämmande med PICO). Därefter granskar gruppen relevanta riktlinjer med AGREE 2 och fastställer det slutliga underlaget till kunskapsstöd.

Sammanfattning

Sökningar har genomförts på nivå 1 till 2. Underlaget till kunskapsstöd som överlämnats till ansvarig NAG utgörs av 7 svenska riktlinjer och 67 internationella guidelines. Arbetsgruppen sammanställer det slutliga underlaget till kunskapsstöd och utformar rekommendationer i enlighet med instruktioner i det generiska ramverket. Sex dokument utgör det slutliga underlaget till kunskapsstödet.

HTA-centrum har introducerat arbetsgruppen till följande verktyg via workshops eller föreläsningar:

AGREE 2

SNABBSTAR

ROBIS

Artikelgranskningsmallar

GRADE för det vetenskapliga underlaget

Utformning av rekommendationer

Bilaga 1: Dokumentation sökning riktlinjer och kunskapsstöd NAG Analfissur

Datum: 2023-03-29, Google 2023-03-30

Tidsbegränsning: 2018-

Språk: -

Sökkällor – Nationella – Riktlinjer/ Evidenssammanställningar	Sökord/ Browsa	Antal träffar	Antal relevanta träffar	Information om referensen: Titel, författare, år samt länk till fulltext
Nationellt kliniskt kunskapsstöd https://nationelltklinisktkunskapsstod.se/ (sök/browsa på startsidan samt klicka vidare till Vårdförlopp, vårdprogram och riktlinjer)	Anal	10	0	
	Anus	9	0	
	Ändtarm	15	0	
	Fissur	3	0	
	Analfissur	5	0	
	Anusfissur	0	0	
	Rektalfissur	0	0	
	Rektumfissur	0	0	
	Ändtarmsfissur	0	0	
	Ulcer	0	0	
	Analulcer	0	0	
	Anusulcer	0	0	
	Rektalulcer	0	0	
	Rektumulcer	0	0	
	Ändtarmsulcer	0	0	
	Ulceration	7	0	
	Analulceration	0	0	
	Anusulceration	0	0	
	Rektalulceration	0	0	
	Rektumulceration	0	0	
Ändtarmsulceration	0	0		

	Spricka	5	0	
	Analspricka	0	0	
	Anusspricka	0	0	
	Rektalspricka	0	0	
	Rektumspricka	0	0	
	Ändtarmspricka	0	0	
	Browsade <i>Vårdförlopp, vårdprogram och riktlinjer</i>		0	
SBU www.sbu.se	Anal	14	0	
	Anus	2	0	
	Ändtarm	9	0	
	Fissur	0	0	
	Analfissur	0	0	
	Anusfissur	0	0	
	Rektalfissur	0	0	
	Rektumfissur	0	0	
	Ändtarmsfissur	0	0	
	Ulcer	6	0	
	Analulcer	0	0	
	Anusulcer	0	0	
	Rektalulcer	0	0	
	Rektumulcer	0	0	
	Ändtarmsulcer	0	0	
	Ulceration	0	0	
	Analulceration	0	0	
	Anusulceration	0	0	
	Rektalulceration	0	0	
	Rektumulceration	0	0	
	Ändtarmsulceration	0	0	
	Spricka	4	0	
	Analspricka	0	0	
	Anusspricka	0	0	

	Rektalspricka	0	0	
	Rektumspricka	0	0	
	Ändtarmsspricka	0	0	
Socialstyrelsen www.socialstyrelsen.se	Anus	0	0	
	Ändtarm	1	0	
	Fissur	0	0	
	Anal fissur	0	0	
	Analfissur	0	0	
	Anusfissur	0	0	
	Rektalfissur	0	0	
	Rektumfissur	0	0	
	Ändtarmsfissur	0	0	
	Ulcer	0	0	
	Anal ulcer	0	0	
	Analulcer	0	0	
	Anusulcer	0	0	
	Rektalulcer	0	0	
	Rektumulcer	0	0	
	Ändtarmsulcer	0	0	
	Ulceration	0	0	
	Analulceration	0	0	
	Anusulceration	0	0	
	Rektalulceration	0	0	
	Rektumulceration	0	0	
	Ändtarmsulceration	0	0	
	Spricka	0	0	
	Anal spricka	0	0	
	Analspricka	0	0	
	Anusspricka	0	0	
	Rektalspricka	0	0	
	Rektumspricka	0	0	
	Ändtarmsspricka	0	0	

	Anusulcer	0	0	
	Rektalulcer	0	0	
	Rektumulcer	0	0	
	Ändtarmsulcer	0	0	
	Ulceration	0	0	
	Analulceration	0	0	
	Anusulceration	0	0	
	Rektalulceration	0	0	
	Rektumulceration	0	0	
	Ändtarmsulceration	0	0	
	Spricka	0	0	
	Analspricka	0	0	
	Anusspricka	0	0	
	Rektalspricka	0	0	
	Rektumspricka	0	0	
	Ändtarmsspricka	0	0	
Vårdhandboken www.vardhandboken.se	Anal	21	0	
	Anus	3	0	
	Ändtarm	19	0	
	Fissur	5	0	
	Ulcer	1	0	
	Spricka	4	0	

Sökkällor – Nationella – kompletterande söktjänster (beroende på frågeställning)	Sökord/ Browsa	Antal träffar	Antal relevanta träffar	Titel, författare, år samt länk till fulltext
Nationella läkarföreningar/specialistföreningar (SFOG)	Svensk Gastroenterologisk Förening Browsat		1	Utredning och handläggning av akut nedre gastrointestinal blödning

Svensk Gastroenterologisk Förening https://svenskgastroenterologi.se/	Svensk förening för kolorektal kirurgi Browsat		0	https://svenskgastroenterologi.se/wp-content/uploads/2022/03/2022-utredning-och-handlaggning-av-nedre-gi-blodning.pdf
Svensk förening för kolorektal kirurgi http://www.sfkrk.se/				

Sökkällor – Regionala - HTA/Evidenssammanställningar	Sökord/ Browsa	Antal träffar	Antal relevanta träffar	Titel, författare, år samt länk till fulltext
<i>HTA-rapporterna är även sökbara på SBU:s sida men när man går in på respektive organisations sida får man även pågående rapporter samt granskningar som gjorts som inte är regelrätta HTA-rapporter.</i>				
CAMTÖ HTA Regionala HTA-rådet https://www.regionorebrolan.se/sv/forskning/kontakt-och-organisation/hta-enheten-camto/	Browsat		0	
<i>Browsa</i>				
HTA-Centrum Västra Götaland https://www.vgregion.se/halsa-och-varld/vardgivarwebben/utveckling--uppfoljning/htacentrum/hta-rapporter/regional-activity-based-hta/	Browsat		0	
<i>Browsa</i>				
HTA Region Stockholm (tidigare Metodrådet Stockholm-Gotland)	Browsat		0	

https://www.chis.regionstockholm.se/hta/rappporter/ <i>Browsa</i>				
Regional samverkansgrupp HTA (tidigare Metodrådet) i Sydöstra sjukvårdsregionen https://sydostrasjukvardsregionen.se/samverkansgrupper/hta/genomforda-bedomningar/ <i>Browsa</i>	Browsat		0	
HTA Syd https://vardgivare.skane.se/kompetens-utveckling/sakkunniggrupper/hta-skane/hta-syd/ <i>Browsa</i>	Browsat		0	
Medicinska rådet, Region Dalarna https://www.regiondalarna.se/plus/vard/ovrig-halso--och-sjukvard/medicinska-radet/ <i>Browsa</i>	Browsat		0	

Sökkällor – Internationella – Guidelines och kunskapsunderlag	Sökord/ Browsa	Antal träffar	Antal relevanta träffar	Information om referensen: Titel, författare, år samt länk till fulltext
Vi söker i första hand i TRIP, GIN, PubMed och Google. Komplettera ev med relevanta källor enligt nedan.				
TRIP	("fissure in ano") OR ("anal fissure") OR ("rectal fissure") OR ("anorectal fissure") OR ("anal	22, 21 efter borttagen		Se EndNote och dokumentet med abstracts

	ulcer") OR ("rectal ulcer") OR ("anorectal ulcer") <i>Sökte i Advanced, All of these words, Document. Begränsade till Guidelines och from 2018. Filtrerade till Guidelines.</i>	de av dubbletter		
GIN (Guidelines International Network) https://guidelines.ebmportal.com/	fissure fissures ulcer ulcers ulceration <i>Begränsade till 2018-</i>	1 1 8 8 8	1 1 0 0 0	Analfissur. S3-LL (DGK) (tyska) https://register.awmf.org/de/leitlinien/detail/081-010 (träff via flera sökord)
PubMed (sökhistorik sist i dokumentet)	"fissure in ano"[MeSH Terms] OR ((anal[tiab] OR ano[tiab] OR anus[tiab] OR rectal[tiab] OR rectum[tiab] OR anorectal[tiab]) AND (fissure*[tiab] OR ulcer*[tiab])) AND "Practice Guidelines as Topic"[Mesh] OR "Guideline"[pt] OR "practice guideline"[pt] OR "consensus development conference"[pt] OR "consensus development conference, NIH"[pt]	44		Se EndNote och dokumentet med abstracts

	<p>OR guideline*[ti] OR standards[ti] OR consensus*[ti] OR recommendat*[ti] OR guideline*[cn] OR standards[cn] OR consensus*[cn] OR recommendat*[cn] OR "practice parameter*" [ti] OR "position statement*" [ti] OR "practice bulletin*" [ti] OR "policy statement*" [ti] OR CPG[ti] OR CPGs[ti] OR "best practice*" [ti] OR (care[ti] AND (path[ti] OR paths[ti] OR pathway[ti] OR pathways[ti] OR map[ti] OR maps[ti] OR plan[ti] OR plans[ti] OR standard[ti])) OR ((critical[ti] OR clinical[ti] OR practice[ti]) AND (path[ti] OR paths[ti] OR pathway[ti] OR pathways[ti] OR protocol*[ti])) OR guideline*[ot] OR standards[ot] OR consensus*[ot] OR recommendat*[ot] OR "practice parameter*" [ot] OR "position statement*" [ot] OR "practice bulletin*" [ot] OR "policy statement*" [ot] OR CPG[ot] OR CPGs[ot] OR "best practice*" [ot] OR (care[ot] AND (path[ot] OR paths[ot] OR pathway[ot] OR pathways[ot] OR map[ot] OR maps[ot] OR plan[ot] OR plans[ot] OR standard[ot])) OR ((critical[ot] OR clinical[ot] OR practice[ot]) AND</p>			
--	--	--	--	--

	(path[ot] OR paths[ot] OR pathway[ot] OR pathways[ot] OR protocol*[ot])) OR (("Systematic review"[ti] OR "systematic review"[pt] OR "systematic review"[ot]) AND ("practice guideline*"[tiab] OR "treatment guideline*"[tiab] OR "clinical guideline*"[tiab] OR "guideline recommendation*"[tiab]))			
<p>Google <i>.se eller .com spelar ingen större roll. Ta bara med länkar till de träffar som är unika. Sök med citationstecken och parenteser, ex ("pilonidal cyst" OR "pilonidal sinus") AND guideline</i></p>	<p>Engelska ("fissure in ano" OR "anal fissure" OR "anus fissure" OR "rectal fissure" OR "rectum fissure" OR "anorectal fissure" OR "anal ulcer" OR "anus ulcer" OR "rectal ulcer" OR "rectum ulcer" OR "anorectal ulcer" OR "anal ulceration" OR "rectal ulceration" OR "anorectal ulceration") AND guideline</p> <p>svenska ("anal fissur" OR analfissur OR anusfissur OR "rektal fissur" OR rektalfissur OR rektumfissur OR "anal ulcer" OR analulcer OR "rektal ulcer" OR rektalulcer OR rektumulcer OR "anal ulceration" OR "rektal ulceration") AND (rekommendation OR riktlinje)</p>		1	<p>Anal Fissures https://rms.cornwall.nhs.uk/primary_care_clinical_referral_criteria/primary_care_clinical_referral_criteria/general_surgery/anal_fissures</p>
			5	<p>Analfissur https://vardgivare.skane.se/vardriktlinjer/mag-och-tarmsjukdomar/ako/analfissur/</p> <p>Hemorroider och fissurer https://vardgivare.skane.se/vardriktlinjer/la-kemedel/skanelistan-med-bakgrundsmaterial/mag--och-tarmsjukdomar/hemorroider-och-fissurer/</p>

	<p><i>Begränsade båda sökningarna till: 2018-</i></p> <p><i>Gick igenom de 50 första träffarna i i båda sökningarna.</i></p>		<p>Rekommenderade läkemedel Mag- och tarmsjukdomar https://terapierek.regionhalland.se/terapierekommendationer/nytt-kapitel-13-magetarm/rekommenderade-lakemedel/</p> <p>Matsmältningsorgan och ämnesomsättning https://vardgivare.regionorebrolan.se/siteassets/media/vardriktlinjer/lakemedelscentrum/rekommenderade-lakemedel/enskilda-kapitel/kap-a-rev-juni-2020.pdf (Kort om analfissur under rubriken Hemorrojder på s 30)</p> <p>Rekommenderade läkemedel 2022–2023. Z-läkemedel. https://centuri.regionjh.se/ledningssystem/exportedfiles/30165.pdf</p>
--	--	--	--

PubMed 230329, 44 träffar

Search	Query	Results
#4	Search: #1 AND #2 Filters: from 2018 - 3000/12/12	44
#3	Search: #1 AND #2	116
#2	Search: "Practice Guidelines as Topic"[Mesh] OR "Guideline"[pt] OR "practice guideline"[pt] OR "consensus development conference"[pt] OR "consensus development conference, NIH"[pt] OR guideline*[ti] OR standards[ti] OR consensus*[ti] OR recommendat*[ti] OR guideline*[cn] OR standards[cn] OR consensus*[cn] OR recommendat*[cn] OR "practice parameter*"[ti] OR "position statement*"[ti] OR "practice bulletin*"[ti] OR "policy statement*"[ti] OR CPG[ti] OR CPGs[ti] OR "best practice*"[ti] OR (care[ti] AND (path[ti] OR paths[ti] OR pathway[ti] OR pathways[ti] OR map[ti] OR maps[ti] OR plan[ti] OR plans[ti] OR standard[ti])) OR ((critical[ti] OR clinical[ti] OR practice[ti]) AND (path[ti] OR paths[ti] OR pathway[ti] OR pathways[ti] OR protocol*[ti])) OR guideline*[ot] OR standards[ot] OR consensus*[ot] OR recommendat*[ot] OR "practice parameter*"[ot] OR "position statement*"[ot] OR "practice bulletin*"[ot] OR "policy	359,470

	statement*[ot] OR CPG[ot] OR CPGs[ot] OR "best practice"*[ot] OR (care[ot] AND (path[ot] OR paths[ot] OR pathway[ot] OR pathways[ot] OR map[ot] OR maps[ot] OR plan[ot] OR plans[ot] OR standard[ot])) OR ((critical[ot] OR clinical[ot] OR practice[ot]) AND (path[ot] OR paths[ot] OR pathway[ot] OR pathways[ot] OR protocol*[ot])) OR (("Systematic review"[ti] OR "systematic review"[pt] OR "systematic review"[ot]) AND ("practice guideline"*[tiab] OR "treatment guideline"*[tiab] OR "clinical guideline"*[tiab] OR "guideline recommendation"*[tiab]))	
#1	Search: "fissure in ano"[MeSH Terms] OR ((anal[tiab] OR ano[tiab] OR anus[tiab] OR rectal[tiab] OR rectum[tiab] OR anorectal[tiab]) AND (fissure*[tiab] OR ulcer*[tiab]))	11,705